

Polítiques públiques de qualitat: avaluem per millorar – Mireia Borrell Porta

© 23 de maig de 2023

El *motto* d'ivàlua és 'Avaluar per millorar', i l'objecte de millora no és altre que la vida de les persones. Aquest és o hauria de ser l'objectiu final de tota política pública, i l'avaluació hi contribueix perquè

examina si una política dona resposta a les necessitats de la ciutadania, si està ben dissenyada, si s'ha implantat bé i, per tant, cobreix la població que ha de cobrir, si té l'impacte esperat, i si els diners estan ben invertits – és a dir, si hi ha o no una manera més eficient de resoldre el problema específic.

Per concretar una mica més sobre aquesta finalitat tan lloable, és útil pensar en '**els cinc ogres**' de **William Beveridge** – **pobresa, ignorància, atur, accés a l'habitatge i malaltia**. Es tracta d'un concepte desenvolupat per aquest ideòleg de l'estat del benestar britànic modern per fer referència als objectius que havien de tenir les polítiques públiques cabdals del país. Si bé aquests 'ogres' han anat experimentant una metamorfosi amb el pas del temps, gairebé un segle més tard la seva essència roman, i la categorització ens resulta útil per posar en relleu alguns dels reptes existents avui

dia en el nostre estat del benestar i que tenen una translació en les **polítiques públiques que avaluem aquest any 2023 a Ivàlua**. Aquí en destaquem les més rellevants per a cada 'ogre'.

POBRESA. Amb un 20 % de persones en risc de **pobresa** a Catalunya, és prioritari entendre si les polítiques de rendes mínimes funcionen bé i testejar-ne de noves i innovadores. Dins d'aquest àmbit destaquem l'avaluació de la **Renda Garantida de Ciutadania (RGC), la Renda Bàsica Universal (RBU) i l'Ingrés Mínim Vital (IMV)**. De la Renda Garantida, política clau del govern amb un pressupost de 526 milions d'euros al 2022, Ivàlua n'analitza el seu disseny i la seva implementació: arriba la transferència a les persones a qui ha d'arribar? Aconsegueix que les persones perceptores surtin de la situació de pobresa? Promou la seva autonomia i integració laboral? Pel que fa a la renda bàsica i l'ingrés mínim vital, polítiques de la Generalitat i del Govern d'Espanya respectivament, Ivàlua ha participat en el disseny dels programes pilot, proposant en el cas de la renda bàsica i en col·laboració amb acadèmics de l'MIT, l'UPF, i l'UAB, un doble disseny experimental innovador i rigorós, i col·laborant amb el CEMFI en el disseny del programa pilot de l'ingrés mínim vital. Més enllà de les polítiques de rendes mínimes, les polítiques de prevenció de pobresa enfocades a menors, com per exemple el **servei socioeducatiu d'infància**, en el marc del **conveni que té Ivàlua amb el Departament de Drets Socials** de la Generalitat de Catalunya, o **l'estratègia catalana per a l'acollida i inclusió dels infants i joves emigrats sols** – també de la Generalitat – tenen com a objectiu incrementar la cohesió social mitjançant la inserció dels menors en la societat – l'avaluació ens permet entendre fins a quin punt les polítiques estan ben dissenyades i implementades a fi que s'arribi a aquest objectiu.

IGNORÀNCIA. A quina edat comencen els desavantatges cognitius? Quines polítiques tenen la capacitat de paliar-los? Com funciona el pla per reduir la bretxa digital? Què s'està fent per revalorar la formació professional? Els problemes relacionats amb l'educació s'enfoquen des de diferents àmbits i perspectives, i a Ivàlua treballem per posar-hi llum. Juntament amb Unicef i la Generalitat, i amb col·laboració acadèmica amb la UB, estem duent a terme el projecte **'Què funciona en pobresa infantil'**, manllevat de les iniciatives 'What works' del Regne Unit, que examina l'efectivitat dels programes d'educació dels 0 als 3 anys. Les iniciatives 'Què funciona' són clau per sintetitzar l'evidència existent, quelcom que, **com s'apunta en aquest post de Nada es Gratis**, és fonamental per facilitar que la classe política efectui polítiques basades en evidència. Quant a la bretxa digital, el govern va apostar pel **Pla d'Educació Digital de Catalunya** -dotat de 247 milions d'euros l'any 2022 – que ha d'aconseguir un augment de les competències digitals dels alumnes, professorat i centres. Ivàlua és l'encarregada d'avaluar si això s'aconsegueix. Pel que fa a la formació professional, Ivàlua està ajudant l'agència de formació FPCAT a definir una estratègia per avaluar la **formació professional a Catalunya**, així com una bateria d'indicadors per veure com evoluciona el sistema.

ATUR. La pandèmia va "tensar la corda" en el mercat laboral, amenaçant la supervivència d'empreses i autònoms, així com la capacitat adquisitiva de les persones treballadores. Entre el 2020 i el 2021, la Generalitat va atorgar diferents **ajuts a empreses, autònoms i persones treballadores** per un valor de 1.900 milions d'euros, i des d'Ivàlua n'analitzem la implantació i l'impacte dels ajuts de més quantia – que sumen un total de 1.000 milions d'euros – per entendre si el procés d'atorgament ha funcionat i valorar el seu impacte en empreses, persones treballadores i autònoms. Més enllà de la pandèmia, un dels temes pendents en les societats europees és el de la **inserció laboral**, i Catalunya no n'és cap excepció. Per a quins col·lectius és més difícil trobar feina? Com funcionen les polítiques d'activació laboral actuals? Com es pot innovar per fer-les més efectives? Aquestes preguntes són les que

resumeixen les avaluacions que fem pel Servei d'Ocupació de Catalunya, amb l'objectiu de millorar la taxa d'ocupació del nostre país.

ACCÉS A L'HABITATGE. Malgrat les polítiques públiques existents en matèria d'habitatge, les situacions de vulnerabilitat i d'emergència d'habitatge no paren de créixer. Entre el 2013 i el 2020, el preu del lloguer ha pujat un 42 % a Barcelona i un 35 % a Catalunya. Urgeixen per tant polítiques contundents per fer-hi front. Ivàlua hi contribueix amb el projecte '**Què funciona en habitatge**', per tal d'entendre quines polítiques – d'accés a l'habitatge, d'impostos i tributs, i de control de mercat – funcionen o tenen potencial per fer-ho. Aquest projecte s'afegeix a la llista de projectes de la mateixa temàtica avaluats per Ivàlua, com per exemple Primer la Llar, alguns beneficis fiscals d'habitatge, l'impost dels habitatges buits, el servei d'intermediació en deutes de l'Habitatge, o la xarxa d'habitatges d'inclusió de Catalunya.

SALUT. En l'àmbit de Salut, Ivàlua té la sort de comptar amb la col·laboració d'AQuAS, l'agència d'avaluació de salut del Govern, amb qui comparteixen projectes, dades i propostes de millora. A més a més, Ivàlua també ajuda a avaluar les necessitats, el disseny i la implementació de programes que, si bé no són estrictament de salut, estan relacionats amb violències sexuals i violències a les escoles. Aquest és el cas del **Pla Les escoles lliures de violències** del Departament d'Educació, així com els **centres Barnahus**, una aposta del departament de Drets Socials del Govern per a un projecte basat en l'evidència que unifica tots els passos en el procés penal d'abús a infants i donar d'aquesta manera resposta a la llei 14/2010 de creació d'estructura per a menors.

I travessant tots els ogres, les **polítiques de caire ambiental i de gènere**. L'emergència climàtica només es pot combatre amb rigor i evidència, aplicant polítiques públiques efectives i eficients. **Què funciona en polítiques ambientals?** Com es dissenyarà el proper **Pla d'Agricultura Ecològica**? Com ha funcionat **l'impost als grans establiments comercials**? Així mateix, la igualtat de gènere passa per entendre **què funciona en polítiques de gènere**, projecte que es fa amb l'Agència de Joventut de Catalunya; quines necessitats de cures tenim, quelcom que analitzem en el marc del programa **Temps per Cures** de la Generalitat i en el **Què funciona en cures** de la Diputació de Barcelona; i si els programes d'assistència actuals com la **Renda Garantida de Ciutadania** tenen en compte la **perspectiva de gènere**, i, per tant, si són adequats per promoure l'autonomia i la participació activa de les dones beneficiàries, que parteixen d'una situació molt diferent a la dels homes.

Avaluacions totes elles que ajuden a integrar la cultura de l'avaluació en les administracions públiques, amb qui també es fa una feina de **formació** ingent – al 2023 es faran fins a 200 hores de formació – per a tècnics i alts càrrecs la Generalitat, la Sindicatura de Comptes, administracions locals i estudiants de màster. En aquest sentit, destacar la col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC), amb qui realitzem un mòdul d'avaluació de polítiques públiques en el marc del **Pla de Desenvolupament Directiu** (de 70 hores de durada) i una assignatura completa en el **Màster de Direcció Pública**. Això s'afegeix als projectes per institucionalitzar l'avaluació: avaluació del disseny del **Pla de Govern** de la Generalitat, així com el seu **pla de Govern Obert** i de **cooperació**, amb l'objectiu que es tingui l'avaluació present des del primer dia de legislatura; assessorament per efectuar un pla d'avaluació amb la **taula del tercer sector**; i avaluació del **Programa General d'Inversions** de la Diputació de Barcelona, instrument dotat de 260 milions d'euros per al 2021-2024 i que articula el suport a la inversió dels ens locals de la província de Barcelona.

Això, doncs, és Ivàlua. Davant de cinc ogres, amb el gènere i el clima sempre presents en cadascun d'ells, executem **més de 20 avaluacions i 10 assessoraments** anuals per paliar-los i ajudar a transformar la societat. Enfortim la comunitat avaluadora del nostre país a través **d'activitats de networking i formació** intensiva per tal que alts càrrecs i personal tècnic entenguin la importància de l'avaluació. **CoHoborem amb universitats** de gran prestigi, nacionals i internacionals, i de manera conjunta **amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC)**, mitjançant el programa **EAPC motor de recerca**, per tal que la recerca col·laborativa tingui una aplicació directa per als diferents governs. En definitiva, **incidim directament** en les polítiques públiques i treballem incansablement perquè els diferents governs de Catalunya i entitats del tercer sector facin seu el *motto* d'Ivàlua i comparteixin que **avaluar, en el fons, és millorar**.

Mireia Borrell Porta

Analista en cap d'Ivàlua

📍 DIPUTACIÓ DE BARCELONA, FPCAT, IVÀLUA